

Handläggare
Nicoletta Zoannos
Telefon: 0850812779

Till
Södermalms stadsdelsnämnd
16 november 2021

Utredning om ökad andel egenlagad mat inom äldreomsorgen

Delrapport av uppdrag från Södermalms stadsdelsnämnd

Sammanfattning

I samband med att Södermalms stadsdelsnämnd, på nämndsammanträdet den 28 januari 2021, fattade beslut om nämndens budget och verksamhetsplan för år 2021 gavs förvaltningen i uppdrag att under året analysera och utreda hur andelen egenlagad mat inom förvaltningens äldreomsorgsverksamheter kan öka. I utredningen presenterar förvaltningen tre möjliga alternativ för en hög andel egenlagad mat inom äldreomsorgen: (1) Tillagningskök i anslutning till respektive vård- och omsorgsboende, (2) gemensamt tillagningskök/storkök i annan lokal samt (3) att tillaga en större andel mat från grunden på våningsplanen på vård- och omsorgsboendena som kan ses som en utveckling av det nuvarande arbetssättet Hemlagat.

Förvaltningen ser att det finns flera tänkbara alternativ till hur maten inom äldreomsorgen ska tillagas. Förvaltningen kan konstatera att arbetssättet Hemlagat fungerat tillfredsställande och de boende på förvaltningens vård- och omsorgsboenden är överlag nöjda med maten som serveras och med måltidssituationen i stort. Därför förordar förvaltningen en vidareutveckling av arbetssättet. Hemlagat är redan ett känt och etablerat koncept i verksamheterna och genom den föreslagna satsningen på Hemlagat i nämndens verksamhetsplan och budget för 2022 ser förvaltningen goda förutsättningarna för en än mer ökad kvalitet i mat- och måltidssituationerna. Genom att anställa fem köksbiträden och utöka dietistresurserna ökas kompetensen kring livsmedelshygien samt näringsrik och säker mat ytterligare något som också föreslås i nämndens verksamhetsplan och budget för år 2022.

Bakgrund

I samband med att Södermalms stadsdelsnämnd, på nämndsammanträdet den 28 januari 2021, fattade beslut om nämndens budget och verksamhetsplan för år 2021 gav nämnden förvaltningen i uppdrag att under året analysera och utreda hur andelen egenlagad mat inom förvaltningens

äldreomsorgsverksamheter kan öka. I nämndens uppdrag ingick även att se över vilka förutsättningar som finns för egna köckar och egna tillagningskök och vad detta skulle kosta. Förvaltningens utredning finns som bilaga till detta ärende.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts i stadsdelsdirektörens stab- och kansli i samverkan med äldreomsorgsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 6 december och i rådet för funktionshindersfrågor den 7 november 2021.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen kan konstatera att mat och måltider betyder mycket för äldres hälsa och livskvalitet. All mat som serveras inom äldreomsorgen ska vara god, näringsrik och säker att äta. Som ett led i förvaltningens arbete att öka kvaliteten inom området mat och måltider infördes arbetssättet Hemlagat i januari 2020. Hemlagat innebär verksamhetsnära matlagning, det vill säga att maten tillagas av omsorgspersonal på varje våningsplan utifrån näringsberäknade recept med anvisningar.

Större delen av den mat som idag serveras på förvaltningens vård- och omsorgsboenden är alltså egenlagad på plats och de äldre som vill kan vara delaktiga i mat- och måltidssituationen.

En utvärdering av arbetssättet genomfördes under våren 2021 och utifrån resultatet kan förvaltningen konstatera att Hemlagat fungerat tillfredsställande och de boende på förvaltningens vård- och omsorgsboenden är överlag nöjda med maten som serveras och med måltidssituationen i stort. Därför förordar förvaltningen en vidareutveckling av arbetssättet. Hemlagat är redan ett känt och etablerat koncept i verksamheterna och genom den föreslagna satsningen på Hemlagat i nämndens verksamhetsplan och budget för 2022 ser förvaltningen goda förutsättningarna för en än mer ökad kvalitet i mat- och måltidssituationerna. Genom att anställa fem köksbiträden och utöka dietistresurserna ökas kompetensen kring livsmedelshygien samt näringsrik och säker mat ytterligare. Den omsorgspersonal som ersätts med köksbiträden kommer istället kunna utveckla måltidssituationen så att den upplevs som trivsamt, tilltalande och anpassad för den enskilde omsorgstagaren. De utökade resurserna i form av köksbiträden möjliggör även för övrig personal att i högre utsträckning kunna delta i måltiderna, så kallad omsorgsmåltid. Det innebär att personalen deltar aktivt i måltiden vid matbordet för att utföra individanpassat måltidsstöd.

Vidare ser förvaltningen att det finns flera tänkbara alternativ till hur maten inom äldreomsorgen ska tillagas. Ett tillagningskök,

oavsett om det är ett mindre kök på respektive vård- och omsorgsboende eller ett större centralt, kan ge ökad möjlighet att:

- öka andelen mat tillagad från grunden med råvaror av god kvalitet
- öka andelen ekologiska livsmedel
- ge en större variation av maträtter
- styra måltiderna och anpassa efter önskemål och behov i verksamheterna
- tillaga olika sorters specialkost och konsistensapassad mat på ett säkert sätt

Förvaltningen kommer därför fortsatt följa frågan om mat och måltider. Dels i form av systematisk uppföljning av arbetssättet Hemlagat men även genom att förvaltningen fortsätter att undersöka förutsättningarna för hur maten inom äldreomsorgen på Södermalmska tillagas framöver. Detta genom att göra en djupare analys av de ekonomiska, juridiska och lokalmässiga konsekvenserna samt hanteringen av de livsmedelshygieniska kraven och risker som finns kopplat till exempelvis en egen storkökslösning eller distribution av matlådor inom hemtjänsten. Med detta som underlag kan förvaltningen ställa om när så krav och behov förändras.

Ann-Christine Jenvén
Stadsdelsdirektör

Odini Nzeribe
Avdelningschef

Bilaga

Utredning om ökad andel hemlagad mat inom äldreomsorgen -
Delrapport av uppdrag från Södermalms stadsdelsnämnd

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Jenvén, Stadsdelsdirektör	2021-11-26
Odini Nzeribe, Avdelningschef	2021-11-26